

Doc. PhDr. Viera BAČOVÁ, DrSc.

Vysokoškolská učiteľka v odbore psychológia - v zaradení docentka.

Výskumníčka v odbore sociálna psychológia (vedecká pracovníčka na Spoločenskovednom ústave SAV v Košiciach).
Od 1. marca 1999 menovaná za vedúcu Katedry psychológie FF PU v Prešove.

Pedagogické zameranie:

Systémy psychológie.

Metodológia kvantitatívneho výskumu v psychológii.

Kvalitatívna metodológia.

Diplomový seminár.

Vedecko-výskumné zameranie:

Získané výskumné granty ako vedúca projektu:

- Čiastková úloha ŠPZV IX-3-10/03: *Súčasná tendencie vo vývoji typov cigánskej rodiny a problém začleňovania Cigánov do spoločenských štruktúr*, Ústav filozofie a sociológie SAV Bratislava. Zodpovedná riešiteľka ČÚ (1987-1990). Úloha úspešne obhájená.

- Research Support Scheme of the Central European University, Prague. Výskumný grant číslo 849/91: *Historical Changes of National Populations with Contemporary National and Ethnic Identities of the Inhabitants of Ethnically-Mixed Areas of Slovakia* (1991-94). Hodnotenie záverečnej písomnej správy veľmi dobré.

- Grant VEGA SR č. 95/5305/530: *Medzigeneračná pamäť ako mediátor formovania nových identít v procese transformácie slovenskej spoločnosti*. Vedúca projektu (1995-1998). Hodnotenie: grantový projekt splnil ciele vynikajúco.

- Grant VEGA SR č. 2/6095/99: *Implicitné teórie a identita jednotlivca. Konštruovanie kultúrnych, vzťahových a osobných významov rodových (gender) rolí*. Vedúca projektu (1999-2001). Hodnotenie: grantový projekt splnil ciele vynikajúco.

- Grant VEGA SR č. 1/9191/02: *Normativita sociálneho života: percepcia a zvládanie prejavov moci v interakciách, vzťahoch a sebadefinovaní jednotlivca*. Vedúca projektu (2002-2004).

Oblasti súčasného výskumného záujmu:

Téma identity (etnickej, rodovej, generačnej) z perspektívy sociálneho konštrukcionizmu a kritickej psychológie: prepojenie normativity, sociálnych noriem a moci v našich interakciách, vzťahoch, a v tom ako definujeme samých/é seba. Metodologické otázky výskumu v sociálnych vedách.

Publikačná činnosť - extenzívne ukazovatele:

Niekoľko desiatok odborných štúdií a článkov v karentovaných a nekarentovaných časopisoch.

Dve autorské monografie (1996, 2000).

Spoluautorstvo štyroch monografií vydaných vydavateľstvom Veda (1992, 1993, 1994) a Spoločenskovedným ústavom SAV Košice (1992).

Editorstvo štyroch monografií vydaných SvÚ SAV Košice (1989, 1996, 1997) a FF PU (1998).

Spoluautorstvo viacerých učebníc sociálnej psychológie.

Päť kapitol v zahraničných knižných publikáciách.

Devätnásť kapitol v domácich knižných publikáciách.

Vystúpenie na 32 medzinárodných odborných podujatiach s publikovanými príspevkami v zborníkoch, resp. abstraktoch.

Ostatné aktivity:

- Členka Komisie Vedeckej grantovej agentúry MŠ SR a SAV (VEGA) pre vedy o človeku (psychológia, pedagogika, telesná výchova) od novembra 2000.

- Členka expertnej skupiny Koordinačného výboru pre problematiku žien, pre problematiku vzdelávania a výskumu rodových analýz a štatistík. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, od novembra 2000.

- Garantka doktorandského štúdia na FF PU pre odbor psychológia.

- Členka odborovej komisie pre sociálnu psychológiu v rámci doktorandského štúdia.

- Školiteľka štyroch doktorandov a doktorandiek na Spoločenskovednom ústave SAV v Košiciach.

- Posudzovanie návrhov projektov pre grantovú agentúru VEGA MŠ a SAV SR, pre The Research Support Scheme of the Open Society Institute v Prahe; príspevkov do odborných časopisov psychologických a sociologických; monografií, kvalifikačných doktorandských a rigorózných prác.

Výber z publikačnej činnosti usporiadaný tematicky:

OSOBNÁ A SOCIÁLNA IDENTITA:

- BAČOVÁ, V.: Teórie osobnej a sociálnej identity v sociálnej psychológii. Československá psychologie, 38, 1994, 1, 28-42. ISSN 0009-062X
- BAČOVÁ, V.: Spoločenská a kultúrna podmienenosť osobnej identity. Československá psychologie, 40, 1996, 4, 321-337. ISSN 0009-062X
- BAČOVÁ, V.: Historická pamäť ako zdroj konštruovania identity. In: V. Bačová (Ed.): Historická pamäť a identita. Spoločenskovedný ústav SAV, Košice 1996, 9-28. ISBN 80-967621-0-9
- BAČOVÁ, V.: Obraz minulých, prítomných a budúcich sociálnych identít jednotlivcov - medzigeneračné rozdiely. In: V. Bačová (Ed.): Historická pamäť a identita. Spoločenskovedný ústav SAV, Košice 1996, 213-225. ISBN 80-967621-0-9
- BAČOVÁ, V.: O veľkých a malých konštrukciách identity. In: Bačová, V., Kusá, Z. (Eds.): Identity v meniacej sa spoločnosti. Spoločenskovedný ústav SAV, Košice 1997, 12-21. ISBN 80-967621-3-3
- BAČOVÁ, V.: Identita v sociálnej psychológii. In: Výrost, J., Slaměník, I. (Eds.): Sociálna psychológia. ISV, Praha 1997, 211-234. ISBN 80-85866-20-X
- BAČOVÁ, V.: Zvládanie dvojitej sociálnej identity jedinca. Psychológia a patopsychológia dieťaťa, 32, 1997, 2, 149-154. ISSN 0555-5574
- BAČOVÁ, V.: Identita slovenských mužov a žien v rôznom období dospelosti. Československá psychologie, 42, 1998, 1, 8-20. ISSN 0009-062X
- BAČOVÁ, V.: Možnosti zisťovania identity: metodika IDEX. Československá psychologie, 42, 1998, 5, 449-461. ISSN 0009-062X
- BAČOVÁ, V. (1999): Osobná identita ako text - sociálnokonštruktivistický pohľad na identitu. In: Blatný, M., Svoboda, M. (Eds.): Sociální procesy a osobnost. Masarykova univerzita a Psychologický ústav AV ČR, Brno, 18-23. ISBN 80-210-2228-0.

PROBLEMATIKA RODU (GENDER) V PSYCHOLÓGII:

- BAČOVÁ, V. (1989): Maskulinita a feminita ako seba-schéma a niektoré faktory jej vývoja. Vedecké informácie, 1, 67-76 (časopis vydávaný Spoločenskovedným ústavom SAV v Košiciach do r. 1990).
- BAČOVÁ, V. (1998): Identita slovenských mužov a žien v rôznom období dospelosti. Československá psychologie, 42, 1, 8-20.
- BAČOVÁ, V. (1998): Jeden z pohľadov na súčasný feministický výskum. In: Zborník: Sociálna práca - ľudské práva - vzdelávanie dospelých. FF PU Prešov, 367-378. ISBN 80-88885-49-3
- BAČOVÁ, V. (1998): Implicit personal theories on specific domains of the social world. Studia Psychologica, 40, 1998, 4, 255-260. ISSN 0039-3320
- BAČOVÁ, V. (1999): Feministický výskum. ASPEKT, VII, 1, 213-218.
- BAČOVÁ, V. (1999): Človek ako muž a človek ako žena v psychologickom bádani (k histórii a súčasnosti bádania). In: Bačová, V. (Ed.): Súčasnosť a perspektívy psychológie na Slovensku. Zborník príspevkov z konferencie. Katedra psychológie FF PU, Košice. ISBN 80-88722-61-6. Na CD nosiči.
- Skrátené publikované tiež v časopise ASPEKT, 1998, č. 3, 213-215.
- BAČOVÁ, V. (1999): Osobná identita ako text - sociálnokonštruktivistický pohľad na identitu. In: Blatný, M., Svoboda, M. (Eds.): Sociální procesy a osobnost. Masarykova univerzita a Psychologický ústav AV ČR, Brno, 18-23. ISBN 80-210-2228-0.
- Skrátené publikované tiež v časopise ASPEKT, 2000/2001, č. 2/2000 - 1/2001, IX, 165-167.
- BAČOVÁ, V., MIKULÁŠKOVÁ, G. (2000): Rodové presvedčenia a rodové identifikácie adolescentných chlapcov a dievčat. Československá psychologie, 44, 1, 26-44. ISSN 0009-062X
- BAČOVÁ, V., MIKULÁŠKOVÁ, G. (2000): Čo si myslia adolescentní chlapci a dievčatá o úlohách ženy a muža v rodine. ASPEKT, 2000, VIII, č. 1, 98-108.
- BAČOVÁ, V. (2000): Differences in normative gender beliefs in groups of adolescent boys and girls. Studia psychologica, 42, 2000, 3, 261-266. ISSN 0039-3320.
- BAČOVÁ, V., JELEŇOVÁ, I. (2001): Reklama z perspektívy príjemcov a príjemkýň na príklade zobrazovania a vnímania ženského tela vo veľkoplošnej reklame. Československá psychologie, 2001, č. 4, 354-374. ISSN 0009-062X.
- BAČOVÁ, V., MIKUŠOVÁ, E. (2001): Sociálne normy o postavení mužov a žien vo svete práce - pohľad adolescentov a adolescentiek. Psychologie v ekonomické praxi, 36, 2001, 3-4, 119-134. ISSN 0033-300X
- BAČOVÁ, V., MATEJOVSKÁ, I. (2002): Maskulinita ako sociálna norma u adolescentných chlapcov a dievčat. Akceptované v časopise Československá psychologie.
- BAČOVÁ, V. (2002): Normy a modely maskulinity u študentov a študentiek rôznych typov stredných škôl. Príspevok bude publikovaný v zborníku z medzinárodnej konferencii "Sociálne procesy a osobnost", usporiadanej 18.-20.9.2002 v Starej Lesnej.

Autorky a názvy diplomových a ročníkových prác z problematiky rodu na KPs PU FF v rokoch 1999-2002:

Diplomové práce:

1. Mikulášková Gabika, 1999: Osobná identita adolescenta a adolescentky v súvislosti s utváraním predstavy o role muža a ženy v rodine.
2. Mikušová Eva, 2000: Rodové očakávania adolescentov na postavenie muža a ženy na pracovnom trhu.

3. Gladičová Izolda, 2001: Postoje k domácejmu násiliu páchanému na ženách u stredoškólkov.
4. Jeleňová Iveta, 2001: Reklama ako (skryté) modely rodových noriem.
5. Vendelová Natália, 2002: Úspechy žien.
6. Didičová Lívia, 2002: Koncepty feminity v psychologickom a v každodennom poznaní.
7. Krokavcová Natka, 2002: Vnímanie rodového obťažovania (ako prejavu moci) v každodennom živote.

Ročníkové práce:

1. Dubayová Ťaňka, 2000: Typológia mužov a žien podľa Plzáka a vnímanie ženskej a mužskej roly.
2. Kakalejčíková Simona, 2000: Zisťovanie rodových presvedčení.
3. Kakalejčíková Simona, 2001: Tradicionalizmus vs progresivizmus v názoroch na rodové normy v kontexte teórie S. Bemovej.
4. Gladičová Izolda, 2000: Postoje k domácejmu násiliu páchanému na ženách.
5. Jeleňová Iveta, 2000: Reklama ako (skryté) modely rodových noriem.
6. Adámková Silvia., Karlovská Dušana., 2000: Zmeny vnímania ženskej roly.
7. Vendelová, Natália., Didičová, Lívia, 2000: Reflexia podmienok vykonávania ženskej a mužskej roly.
8. Vendelová Natália, 2001: Rodové normy v rodine.
9. Didičová Lívia, 2001: Rodové stereotypy a schémy.
10. Krokavcová Natka, 2001: Osobná senzitivita na násilie.
11. Matejovská Ivana, 2001: Psychologické vzory hrdinstva.
12. Matejovská Ivana, 2002: Obraz správneho muža očami adolescentov a adolescentiek.

SÚČASNÉ SMERY V PSYCHOLÓGII A METODOLOGICKÉ DÔSLEDKY:

- BAČOVÁ, V., 2000: Súčasné smery v psychológii. Hľadanie alternatív pozitivizmu. Filozofická fakulta PU, Prešov 2000. 252 s. ISBN 80-88885-81-7
- BAČOVÁ, V., 2000: Sociálny konštrukcionizmus v psychológii. Československá psychologie, 44, 2000, 3, 237-246. ISSN 0009-062X
- BAČOVÁ, V., 2001: Výučba metodológie a kvantitatívna metodológia ako kritérium vedeckosti. PsychoFórum. Bulletin Slovenskej psychologickéj spoločnosti pri SAV, 2001, č. 2, 32-35.
- BAČOVÁ, V., 2001: Vysokoškolská príprava psychologičiek a psychológov - pre koho a načo? Psychológia pre bezpečný svet. Zostavil I. Sarmány Schuller. Zborník príspevkov z Psychologických dní. STIMUL, Bratislava 2001, 47-53. ISBN 80-88982-53-7
- BAČOVÁ, V., 2002: Dilemy výučby kvalitatívnej metodológie. In: Čermák, I., Miovský, M. (Eds.): Kvalitatívny výskum ve vědách o člověku na prahu třetího tisíciletí. Zborník z konferencie. Psychologický ústav Akademie věd ČR Brno, Sdružení SCAN Tišnov, 2002, 48-57. ISBN 80-86620-03-4.
- BAČOVÁ, V., 2002: O cieľoch, kritériách a kvalite výskumu v psychológii. Akceptované v časopise Československá psychologie.

NORMATIVITA, IDENTITA A MOC

- BAČOVÁ, V., KENTOŠ, M., 2001: Konštruovanie moci vysokoškólkami v prostredí univerzity. In: Blatný, M., Svoboda, M., Ruisel, I., Výrost, J. (Eds.): Sociální procesy a osobnost., Masarykova univerzita, Brno 2001. 7-11. ISBN 80-210-2680-4.
- BAČOVÁ, V., 2002: Zdroje identity riadiaceho pracovníka. In: Manažment v podmienkach reštrukturalizácie organizácií a riadenia ľudských zdrojov. Zborník. Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, Prešov 2002, 8-16. ISBN 80-88885-77-9
- BAČOVÁ, V., ŠTEFANKO, P., 2002: Psychológ: "pomáhač" alebo "vládca" ľudských duší? In: Sociální procesy a osobnost' 2001. Brno 2002, ISBN 80-86620-04-2, na CD nosiči.

ETNICITA A ETNICKÁ IDENTITA:

- BAČOVÁ, V.: Etnická identita osobnosti - sociálnopsychologický prístup. Slovenský národopis, 38, 1990, 4, 508-514. ISSN 1335-1303
- ZEL'OVÁ, A., BAČOVÁ, V., ŠUTAJ, Š., VÝROST, J.: Interpretácia slovensko-maďarských vzťahov v súvislosti s vybranými etnickými a sociálnopsychologickými charakteristikami (výsledky výskumu v súbore učiteľov). Spoločenskovedný ústav SAV, Košice 1992. 135 s., 17 s. príloha.
- BAČOVÁ, V.: Národ a etnicita - nahliadnutie do niektorých koncepcií. Sociológia, 24, 1992, 1-2, 17-24. ISSN 0049-1225
- BAČOVÁ, V., ŠUTAJ, Š.: Re-Slovakization: The Changes of Nationality and Ethnic Identity in Historical Development in Slovak-Hungarian Environment. In: Small Nations and Ethnic Minorities in an Emerging Europe. Slavica Verlag dr. Anton Kovač, Munchen 1993, 239-243. ISBN 3-927077-04-6 (50 %)
- BAČOVÁ, V.: Influence of Eastern-Western European Citizenship and Ethnic Majority-Minority Membership on the Perceiving of Ethnic Concepts. Studia Psychologica, 35, 1993, 4-5, 288-289. ISSN 0039-3320
- BAČOVÁ, V., ZEL'OVÁ, A.: Etnické menšiny na Slovensku. Sociológia, 25, 1993, 4-5, 417-431. ISSN 0049-1225 (50 %)
- ZEL'OVÁ, A., BAČOVÁ, V., HADUŠOVSKÁ, S., HOMIŠINOVÁ, M., OLEJNÍK, M., PAUKOVIČ, V., ŠUTAJ, Š., VÝROST, J.: Minoritné etnické spoločenstvá na Slovensku v procesoch spoločenských premien. Veda, Bratislava 1994. 158 s. ISBN 80-224-0405-5.
- BACOVA, V., ELLIS, P.: Cultural-Political Differences in Perception of Ethnic Concepts in Central-Eastern and Western

Europe. In: Breakwell, G.M., Lyons, E. (Eds.): Changing European Identities: Social-Psychological Analyses of Social Change. Butterworth-Heinemann, Oxford 1996, 145-168. ISBN 0 7506 3008 6 (60 %)

BAČOVÁ, V.: Etnická identita a historické zmeny. Výskum obyvateľov vybraných obcí Slovenska. Veda, Bratislava 1996. 200 s. ISBN 80-224-0472-1

BAČOVÁ, V.: Etnické menšiny v strednej a východnej Európe. Možnosti porovnávacej analýzy. In: Gajdoš, M., Matula, P. (Eds.): Niektoré otázky vývoja národnostných menšín na Slovensku. Spoločenskovedný ústav SAV, Košice 1997, 6-33. ISBN 80-967621-2-5

BAČOVÁ, V.: Primordiálny versus inštrumentálny základ etnickej a národnej identity. Československá psychologie, 41, 1997, 4, 303-313. ISSN 0009-062X

BACOVA, V., HOMISINOVA, M.: Political Development in Slovakia as Understood by the Hungarian Minority's Political Parties after the Emergence of Slovakia. In: J. Mucha (Ed.): Dominant Culture as a Foreign Culture: Dominant Groups in the Eyes of Minorities. East European Monographs. New York: Columbia University Press 1999, 79-95. ISBN 0-88033-410-X (70 %)

BAČOVÁ, V.: Primordialistické konštruovanie národa na Slovensku - medzigeneračné porovnanie. Československá psychológia, 43, 1999, 3, 205-215. ISSN 0009-062X

BAČOVÁ, V.: Ethnic/political identity and beliefs about ethnicity among academics in Slovakia. Studia Psychologica, 41, 1999, 2, 151-166. ISSN 0039-3320

BAČOVÁ, V.: Jazyk ako prostriedok konštruovania etnicity - národa. Človek a spoločnosť /On line/, 2000, 3, 2. K dispozícii: <http://www.saske.sk/cas>

SOCIÁLNOPSYCHOLOGICKÉ SKÚMANIE RÓMOV NA SLOVENSKU:

BAČOVÁ, V. (Ed.): Teoretické a metodologické východiská výskumu cigánskej rodiny a výskum integračného procesu cigánskych obyvateľov. Spoločenskovedný ústav SAV, Košice 1989. 240 s.

BAČOVÁ, V.: Sociálno-ekonomické postavenie cigánskych obyvateľov a cigánskych rodín. Ekonomika práce, 1989, 5, 1-12.

BAČOVÁ, V., TARASOVIČOVÁ, T.: K niektorým aspektom ekonomickej aktivity mladých cigánskych otcov a matiek. Vedecké informácie, 1990, 1, 103-115 (50 %).

BAČOVÁ, V.: Typológia rómskych rodín v SR. Sociológia, 22, 1990, 4, 491-501. ISSN 0049-1225

BAČOVÁ, V.: Hľadanie rómskej identity. Sociológia, 23, 1991, 1-2, 139-147. ISSN 0049-1225

BAČOVÁ, V.: Vzťahy obyvateľov Slovenska k Rómom - sociálnopsychologická analýza. In: Mann, A. B. (Ed.): Neznámi Rómovia, Ister Science Press, Bratislava 1992, 29-38. ISBN 80-900486-2-3

BAČOVÁ, V.: Niektoré faktory integrácie Rómov do postkomunistickej spoločnosti na Slovensku. In: Plichtová, J. (Ed.): Minority v politike. Kultúrne a jazykové práva. Česko-slovenský výbor Európskej kultúrnej nadácie, Bratislava 1992, 232-236. ISBN 80-85681-00-5

BAČOVÁ, V., BAČA, L.: Analýza bývania rómskeho spoločenstva na sídlisku Lunik IX v Košiciach. Sociológia, 26, 1994, 5-6, 447-453. ISSN 0049-1225

BAČOVÁ, V.: Rómska menšina. In: Zeľová, A. a kol.: Minoritné etnické spoločenstvá na Slovensku v procesoch spoločenských premien, Veda, Bratislava 1994, 31-39. ISBN 80-224-0405-5

BAČOVÁ, V.: Rómska menšina v procesoch spoločenskej transformácie. In: Zeľová, A. a kol.: Minoritné etnické spoločenstvá na Slovensku v procesoch spoločenských premien, Veda, Bratislava 1994, 99-107. ISBN 80-224-0405-5

BAČA, L., BAČOVÁ, V.: Reflexia "rómskeho" problému. In: Turčan, L., Laiferová, E. (Eds.): O kontinuitu a modernu. Predpoklady, možnosti a realita rozvoja sociológie na Slovensku. Bratislava, Sociologický ústav SAV, 1997, 66-77. ISBN 80-85544-11-3 (40 %)

27. decembra 2002. [[Späť](#)]